

सप्तरत्न तामाङ

कुलेखानी जलविद्युत रोयल्टी वितरणमा असमानता भयो-नगर प्रमुख विष्ट

विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकाका नगर प्रमुख बिष्णु बहादुर बिष्टले जलविद्युत रोयल्टी वितरणमा असमानता भएको धारणा राखेका छन् । नगर प्रमुख बिष्टले स्रोत संरक्षण गर्ने क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेर रोयल्टी वितरण गर्नुपर्ने प्रतिक्रिया दिएका हुन् । ४ जेठमा संघीय जलधारा व्यवस्थानन श्रौत केन्द्र कुलेखानीले थाहा नगरपालिकाको कार्यालयमा आयोजना गरेको कुलेखानी सुरक्षित जलधारा क्षेत्रको घोषणाको लागि पूर्व तयारी छलफल कार्यक्रममा प्रमुख बिष्टले यस्तो बताएका हुन् ।

प्रमुख बिष्टले कुलेखानी जलाशयको संरक्षणमा स्थानीय समुदाय र नगरपालिकाको दीर्घकालीन योगदान रहेको बताउँदै जलधारा क्षेत्र जोगाउन गरेका प्रयासहरूका कारण कुलेखानी जलाशयको आयु बढ्ने भएकोले जलधारा क्षेत्र अर्थात् मुहान क्षेत्रमा रोयल्टी बाँडफाँडमा सरकारले प्राथमिकता दिन नसकेको प्रति ध्यानाकर्षण गराए । उनले भने-संरक्षणलाई प्रोत्साहन गर्न स्थानीय सरकारलाई समावेशी र न्यायोचित लाभ वितरण प्रणाली आवश्यक छ । जलधारा संरक्षित क्षेत्र घोषणा पश्चात्का

बाध्यकारी अवस्थाहरूतर्फ इश्टिकत गर्दै कमजोर आन्तरिक स्रोत भएको पालिकाको विकास कार्यक्रममा रोयल्टीको योगदान महत्वपूर्ण हुने बताए ।

कार्यक्रममा भू-संरक्षण विभागका वरिष्ठ अधिकृत हरीबंश आचार्यले कुलेखानी क्षेत्रलाई सुरक्षित जलधारा क्षेत्रको रूपमा घोषणा गर्न आवश्यक नीति, संरचना, समुदायको भूमिका र सम्पादित प्रभावबारे सहजीकरण गरेका थिए । आचार्यले स्थानीय तह, प्रदेश तथा संघीय सरकारबीच समन्वयमार्फत दीर्घकालीन संरक्षण रणनीति निर्माण र स्रोत साधनको न्यायोचित बाँडफाँटमा ध्यान दिनुपर्ने निष्कर्ष निकाल्दै सामूहिक पहलमार्फत जलधारा क्षेत्रको संरक्षणमा थप सक्रियता देखाउने प्रतिबद्धता जनाए ।

कार्यक्रममा थाहा नगरपालिकाका उपप्रमुख भरत गोपाली, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सुरेन्द्र प्रधान, भू-संरक्षण विभागका भू संरक्षण अधिकृत विजय पुरी, शान्त कुमार शाही, कुलेखानी जलधाराका निमित्त भू संरक्षण अधिकृत बिष्णु कुमारी अधिकारी, संघिय जलधारा व्यवस्थापन श्रौत केन्द्र कुलेखानीका भू-संरक्षण सहायक निश्चल अधिकारी लगायतका उपस्थित रहेको थियो ।

ऋषेश्वर क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्षमा लामा मनोनित ...पृष्ठ ५

दुर्गमको शिक्षा: न सडक, न विद्यालय बस

सुनिता विष्ट
कैलाश

जमिन नै थर्काउने गरी आकाश गर्जिरहेको छ । भुईँ नै छोएजस्तै बिजुली चम्किरहेको छ । हावा हुन्छरी सुरु हुने लागेको कालोमेले दृश्य । सिमसिम पानी पर्न सुरु भइसकेको छ । थाहा छैन-बीच बाटोमा ठुलो पानी पन्यो भने कहाँ ओत लाग्ने हो ?

कौधे तानिरहेको किताबले भरिएको ठुलो ब्याग । थाकेका गोडा । त्रसित मनस्थितिमा हतार-हतार हिँडिरहेका थिए, विद्यार्थीहरू । उनीहरू मकवानपुरको कैलाश गाउँपालिका-३ स्थित श्री भवानी माध्यमिक विद्यालयबाट घर फर्किँदै थिए २१ वैशाख अपराह्न । त्यही समूहमा थिइन्-कैलाश गाउँपालिका-२ टकुवा भन्ने स्थानमा घर भएकी १४ वर्षीया स्मृति मोक्तान । उनको अनुहार रातो भएको थियो । अनुहारबाट धारोफँटि घाँटीमा भरिरहेको थियो पसिना । पसिनाले निष्कृन्त भिजेको थियो उनले लगाएको सर्ट ।

कौँधोको भोला भारी भएर बेलाबेला ढाढमा उफारिरहेको थिइन्-पुस्तकले भरिएको ब्याग । निधारदेखि चिउँडोसम्मको पसिना दाहिने हातले पुछ्दै स्मृतिले आफ्नो घर भएको पाखोतिर देखाउँदै भनिन्, 'ऊ-त्यहाँ पुग्नुपर्छ । भर्खर त आधा घण्टाको बाटो सकियो । अर्कै २ घण्टा हिँडेपछि मात्रै पुगिन्छ ।' आफू विद्यालय आउन बिहान ५ बजे नै उठ्ने गरेको उनी बताउँछिन् । बिहान सबै नउठे घरको काम म्याएर १० बज्या विद्यालय पुग्न नयाइने उनले बताइन् । 'घर पुग्दा ७ बज्न लाइसक्यो । हिँडेको थकाइले किताब पढाउन मन लाग्दैन, उनले भनिन्, 'जसोतसो होमवर्क गर्‍यो । अरू पढ्न त म्याइँदैन । बिहान उठेर घरको काम गर्नुपर्छ ८ बजे त स्कुल हिँड्नुपर्छ ।' बिहान उठेपछि उनको कान कि चाँस काट्ने कि त खाना बनाउने हुन्छ । आमा चाँस काट्ने गए स्मृति खाना बनाउँछिन्, आमाले खाना बनाए उनी चाँस काट्ने जान्छिन् ।

कक्षा ९ मा अध्ययनरत स्मृति कक्षा १० मा पढ्ने आफ्ना दाइ र गाउँका अन्य साथीसँग विद्यालय आउँछिन् । विद्यालय टाढा भएको कारण पढ्न भन्दा आउजाउमा

बढी समय र श्रम पर्ने दुःखसो उनले गरिन् । उनीहरूसँगै आउजाउ गर्छिन्-त्यही गाउँकी १५ वर्षीया अम्बिका थिइन्-कैलाश गाउँपालिका-२ टकुवा भन्ने विद्यालय निकै टाढा रहेका कारण गाडो भइरहेको गुनासो गरिन् ।

'गोडाहरू करकर दुख्छ । पिँडुला बढ्दछिन्छ । राति घर पुग्दा त लखतरान हुन्छ', हिँडाइको दुःख सुनाउँदै अम्बिकाले भनिन्, 'कुन बेला घर पुगेर भात खानुजस्तै गरी भोक पनि लाग्छ । फेरि थाकेका बेला तातो भात खाएपछि पढ्न मन लाग्दैन ।' कक्षा ५ सम्म घरनजिकै रहेको डिलेश्वर आधारभूत विद्यालयमा पढेका उनीहरू त्यसमाथिका कक्षा (माध्यमिक शिक्षा) पढ्न त्यति टाढा छिमेकी वडामा रहेको विद्यालय जानुपरेको हो ।

त्यसरी पढ्नुपर्ने बाध्यताका विद्यार्थी करिब २० जना छन् । कैलाश गाउँपालिका-२, टकुवा घर भएका उनीहरूलाई विद्यालय जाँदा २ घण्टा र फर्कदा त्यति नै लाग्छ । सोही समूहमा रहेकी सोनिका स्याङबोले किताब धेरै भएका कारण बाटोमा धेरै थकाइ लाग्ने बताइन् ।

ढाढमा बोकेको कालो रङको ब्याग देखाउँदै उनले भनिन्, '७ वटा किताब छन् । कापी पनि ७/८ वटै छन् । व्याकरण र हाम्रो कैलाश विषयको किताब आइपुगेको छैन । त्यो पनि आएपछि ९ वटा हुन्छन् । ज्यान नै गलाउने त यो भोलाले हो । रितै हिँड्न पाउने भए त गाडो पनि हुन्थ्यो होला ।' विद्यालय जाउजाउ गर्न सहरतिरजस्तै बसको सुविधा भइदिए हुन्थ्यो भन्ने उनीहरूलाई

लागेको छ ।

'बस अथवा भ्यानको सुविधा भए त स्कुल पुग्ने बेलाभै भोक लाग्ने गरी बिहानै खाना पनि खान पर्दैनथ्यो होला', सोनिकाले भनिन्, 'अहिले त बिहान साढे ७ बजे नै खानुपर्छ । ८ बजे निस्कँदा पनि बाटोमा अलमल गरियो भने हाजिर गर्ने पहिलो क्लास नै छुट्छ । कक्षामा पुग्ने बेलाभै भोक लागिसक्यो ।'

कैलाश गाउँपालिकाका शिक्षा शाखा अधिकृत समीर जोशीले सबै वडा र गाउँमा सडक सञ्जाल नजोडिएकाले गाउँपालिकाले प्रदेश सरकारसँग विद्यालय बसको माग गर्न नसकेको बताए । 'सबै वडामा बस पुग्दैन, बस गुड्ने खालको सडक बन्न पनि बाँकी नै छ', शिक्षा शाखा अधिकृत जोशीले सुनाए, 'विद्यार्थीहरूलाई सहजताका लागि विकल्प नसोधिएको त होइन, तर यातायात सञ्चालनका लागि आवश्यक सडक सञ्जाल नभएकै कारण विद्यालय बसको प्रस्ताव प्रदेश सरकारसमक्ष लिएकै छैन ।'

मकवानपुरका स्थानीय तहमध्ये कैलाश गाउँपालिका सबैभन्दा विकट पालिका हो । १० वटा वडा रहेको यस गाउँपालिकाभित्र जम्मा ४३ विद्यालय छन् । तीमध्ये १७ वटा माध्यमिक तह र बाँकी २६ वटा प्राथमिक तहका स्कुल रहेको गाउँपालिकाका शिक्षा शाखा अधिकृत जोशीले जानकारी दिए । उनका अनुसार गाउँपालिकाभरिमा कैलाश-९, नामदरमा रहेको श्री कालिका माध्यमिक विद्यालयमा मात्रै कक्षा १२ सम्म पढाइ हुन्छ ।

सञ्चार सीप तथा कम्प्युटर सम्बन्धी काम सबै काम एकै ठाउँमा

हाम्रा सेवाहरू :

- समाचार लेखन तथा सम्पादन
- समाचार पत्र सेटिङ
- फोटो, भिडियो तथा अडियो पत्रकारिता
- अनलाइन पत्रकारिता
- कम्प्युटर सम्बन्धी आधारभूत सीप

पालिका प्रेस
७ इन्द्रसरोवर-१ मकवानपुर
सम्पर्क: ९८५५०३७६९
palikapress.com@gmail.com

युवाले खेती नगर्ने खतरा

सम्पादकीय

विकासमा नागरिक सहभागिता

जनताको संलग्नतालाई मूल रूप दिनेगरी कानुनी ढाँचा, देशले निर्धारण गरेको नीतिहरू र विभिन्न कार्यक्रम जनमैत्री हिसाबले कार्यान्वयनमा लिनएको हुनुपर्छ। स्थानीय स्तरमा हुने जनसुर्कै विकास निर्माणका काममा जनतालाई संलग्न गराउने कानुनी व्यवस्था र संरचनात्मक प्रबन्ध औपचारिक रूपमा मिलाई सोहीअनुरूप कुनै सम्मतिता नगरी कार्यान्वयनमा लिनएको हुनुपर्छ। नागरिकको अर्थ र परिभाषा कहिलेकाहीँ अमर देशका नागरिकलाई मात्र सम्बोधन गर्ने गरी सङ्ग्रह गरेको अवस्था पनि देख्न सकिन्छ। यसमा त्यस देशका नागरिक, आप्रवासी र शरणार्थीसमेत समेटनुपर्छ। यो मानवीय विषय हो, विश्वको जनसुर्कै स्थानमा रहेका मानव जगत्लाई मानवोचित व्यवहार गर्दै उनीहरूलाई अधिकार सम्पन्न बनाउनुपर्छ। त्यसैले नागरिक संलग्नताको विषय राष्ट्रिय सियानामन्दा बाहिर गर्दै मानव अधिकारका सर्वमान्य सिद्धान्तलाई आत्मसात गरेको हुनुपर्छ। अर्को शब्दमा, सबै देशवासी (नागरिक, आप्रवासी र शरणार्थी) सबैलाई राष्ट्र निर्माणको प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्दै अधिकारसम्पन्न बनाउनुपर्ने मान्यता राखिन्छ। यसको मुख्य लक्ष्य नै सेवाप्रवाहमा उल्लेख्य सुधार ल्याउनु हो।

स्थानीय तहमा रहेका सर्वसाधारणले उनीहरूका नाममा सञ्चालनमा ल्याइएका सेवालाई स्वीकार मात्र गरेर बस्ने होइन आफ्ना आवश्यकता पहिचान गरी सोहीअनुरूपका योजना, आयोजना र कार्यक्रम तय गर्न दबाव पनि दिनुपर्छ। कार्यक्रमलाई आफ्नै संलग्नतामा कार्यान्वयनमा लैजाने र यसरी कार्यान्वयनमा जाँदै गर्दा सेवा प्रदायक, संलग्न भएका विभिन्न निकाय एवं पदाधिकारीको अनुगमन र निवेदन गरी सेवाको गुणस्तरको पहिचान गरी त्यसलाई सुधार गर्न/गराउन लाग्नुपर्छ। आवश्यक परे दबाव समेत दिन तत्पर हुनुपर्छ। यसका लागि जनता अधिकार सम्पन्न हुनुपर्छ। त्यसैले नागरिक शब्दलाई उपयोगकर्ता, प्रयोगकर्ता, राज्यबाट उपलब्ध सेवाको छोटोकर्ता, आभना लागि आवश्यक जनप्रतिनिधिको निर्वाचनकर्ता एवं कानुनी अधिकारको अभ्यासकर्ता आदिका हिसाबले सुविधा प्राप्त गर्ने समूहका रूपमा लिनुपर्छ। नागरिकलाई राष्ट्र निर्माण प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्दै राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, सबै प्रकारका अधिकार निर्वाह रूपमा उपयोग गर्ने अवस्थाको सिर्जना गर्नु नै नागरिक संलग्नता हो। नागरिकलाई स्थानीय तहको विकासमा सहभागिता मात्र बनाउने होइन, उनीहरू संलग्न भएका क्षेत्रका सम्बन्धमा जवाफदेही बहन गर्नेपछि बाध्यतात्मक व्यवस्था कानूनतः सिर्जना गर्नुपर्छ। देशको राजनीतिक अवस्था, राज्य र समाजबीचको औपचारिक र अनौपचारिक सम्बन्ध, सामाजिक र आर्थिक असमानताको स्थिति, नागरिक समाजको क्षमता र क्रियाशीलता, अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको राजनीतिक र आर्थिक पक्षमा परिणामको प्रभाव, निर्णय र नीति निर्माणमा जनताले पार्नसक्ने प्रभावको मूल्याङ्कन हुनुपर्छ।

प्रायः नागरिक समाजको प्रयोग अपवादबाहेक सबै प्रकारको समाजमा सरकार र जनताका बीच मध्यमाग्री भूमिका निर्वाह गर्नुमा सीमित गरिएको हुन्छ। नागरिक समाजले योग्यता माथि उठी सशक्त भूमिका र जवाफदेहिता बहन गर्न सक्नुपर्ने हो। सोहीअनुरूप राज्यले सहजकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्नुपर्नेमा यस प्रकारको अभ्यास विरलै मात्र पाइएको छ। नागरिक संलग्नताको विषय लोकतन्त्रमा आधारित हुने भएकाले साम्यवाद, तानाशाहीतन्त्र, सर्वसत्तावाद अवलम्बन गरिएका देशमा यसको कल्पना गर्न सकिँदैन।

थाहा नगरपालिकाको शिखरकोट काउण्टरबाट दिवा बस सेवा

विहान ६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइरा)
विहान ६:१५	बजे हेटौडा (फोर्स)
विहान ७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
विहान ८:००	बजे हेटौडा (बस)
विहान ८:१५	बजे सिमरगञ्ज हुँदै काठमाण्डौ (फोर्स)
विहान ८:००	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
विहान ८:००	बजे हेटौडा पश्चिम हाइस
विहान ८:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
विहान १०:१५	बजे मार्चु, पाल्पु हुँदै हेटौडा (मिनीबस)
विहान १०:१५	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
विहान १०:३०	बजे हेटौडा (फोर्स)
विहान ११:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
विहान १२:३०	बजे हेटौडा (बस)
मध्याह्न १२:३०	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्याह्न १:३०	बजे हेटौडा (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे पाल्पु गोगने पक्के (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो २:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो ३:००	बजे पाल्पुबाट मार्चु (बस)
दिउँसो ३:३०	बजे पाल्पुबाट काठमाण्डौ (बस)

थप जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इन्चार्ज अर्जुन लामा ८८५५००३२२२ र मेनेज अधिकारी ८८५५००३५६१

महत्त्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

पाल्पु एम्बुलेन्स (वालक)	८८४८००७७०१
आग्रा एम्बुलेन्स (वालक)	८८४८००३३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	०५७-८२०३६८
थाहा नगरपालिका कार्यालय	०५७-८०००५४८
सत्यनारायण मा.वि.	०५७-८२०५२६
इन्द्रका पाल्पु (प्रमुख)	८८५५००६४८५
प्रहरी चौकी फाखेत	०५७-८८२४९८
हिल्ला प्रशासन सञ्चालनपुर	०५७-४२०३८८
विद्युत प्राधिकरण पाल्पु	०५७-४००००८

केही समयअघि युवालय भन्ने संस्थाले 'कृषिमा युवा' भन्ने कार्यक्रम आयोजना गर्‍यो। कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्री, कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयका उपसचिवहरू, युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयकी उपसचिव, विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधि र कृषि उद्यमीहरूको उपस्थितिमा भएको कार्यक्रममा उठेको प्रमुख प्रश्न थियो- नेपालमा किन युवा कृषिमा छैनन् ? उत्तरहरूको प्रकृति पनि प्रायः एउटै थियो- नेपालको कृषिमा आधुनिकीकरण छैन। कृषि व्यावसायिक छैन। कृषकको आत्मसम्मान छैन, त्यसैले युवा कृषिमा छैनन्।

केहीपछि खाद्यका लागि कृषि अभियानले आयोजना गरेको कृषि नीतिमाथिको छलफलमा पनि कृषि, सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत समितिमा सांसदहरूको कुरा पनि लगभग उस्तै थियो। जिम्मेवार निकायको समधारणबाट एउटै पहेिलो प्रश्न सतहमा आयो- के नेपालको कृषिमा आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण भयो र कृषि पेसा सामानजनक भयो भने युवाले खेती गर्लान् ? योड फार्मर म्यानफेस्टो अनुसार युरोपमा १ करोड २० लाख किसान छन्, जसमध्ये ६ प्रतिशत मात्रै ३५ वर्षभन्दा मुनिका छन्। युरोप औद्योगिकीकरणको सुरुवात गर्ने महादेश हो। प्रायः विकसित राष्ट्र भएको महादेशमा सायदै कृषिमा आधुनिकीकरण र व्यावसायीकरणको समस्या पनि छैन। तर पनि किन युवा किसानको संख्या न्यून छ र घटिरहेको छ ? हामीले देखेको कृषिको व्यावसायीकरण, आधुनिकीकरण विकसित देशहरूको जस्तै होइन र ?

केही समयअघि टाइम्स म्यागजिनमा 'अमेरिकामा युवा किसान थाकिसकेका छन्' भन्ने छान्ने शीर्षकमा एउटा लेख प्रकाशित भएको थियो। जसमा अमेरिकामा युवाहरू वातावरणीय संकट, कृषि उपजको न्यून बजार मूल्य र यसले सिर्जना गरेको आर्थिक तनावका कारणले कृषिमा टिक्न नसकेको कुरा उल्लेख गरिएको छ। यस्तै डीडब्ल्यूमा प्रकाशित किन जापानी युवाहरू कृषिबाट भागिरहेका छन् ? भन्ने लेखमा शहरमा बसाइँसराइ र शहरी रुमाइलो, कृषिमा लागेका मान्छेहरू बुढो उमेरका भएका जस्ता कारणले युवा कृषिमा नरहेको उल्लेख गरिएको छ।

उसो त, आधुनिक भनिएका देशहरूमा नै किसानको औसत उमेर तीव्र रूपमा बढिरहेको तथ्यांकले देखाएको छ। जसले हामीले भन्दै आइरहेको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण, बजारको प्रबन्ध मात्रै युवालाई कृषिमा टिकाउन पर्याप्त नभएको पुष्टि गर्छ। अमेरिकी मनोवैज्ञानिक एरिक एरिकसनले लेखेको पहिचानः युवा र संकट' भन्ने पुस्तकमा एक युवाले १२ देखि १८ वर्षभित्रमा को हुँ ? , मे के बन्न चाहन्छु ? , मेरा विवासर र मूल्य-मान्यता के के हुन् ? र मेरो बरिपरीको विश्वमा मे कसरी अटाउन सक्छु ? भनेर प्रश्न गर्ने बताउँदै यदि उत्तर नपाए उसलाई पहिचान संकट हुने र रुमल्लिने कुरा उल्लेख गरेका छन्। यदि एरिक कसनलाई मान्ने हो भने, हाम्रो देशमा कुनै १२ देखि १८ वर्षको युवाले मे किसान हुन्छु भनेर भन्ने आधार के छन् त ?

नेपालमा एउटा बच्चा विशेषतः ४ क्षेत्रमा हुर्कन्छ- घर-परिवार, समाज, विद्यालय र राज्य। हाम्रा यी क्षेत्रहरू नै युवालाई कृषिमा नालग्न प्रेरित गरिरहेका

छन्। प्रायः घर-परिवारमा कृषिमा आवद्ध अधिल्लो पुस्ता छ, जसको आर्थिक उन्नति कृषिभन्दा अन्य क्षेत्रमा लाग्दा भएको कारणले छ आफूभन्दा पछिल्लो पुस्ता आफूजस्तै आर्थिक रूपमा विपन्न नहोस् भन्ने चाहन्छ।

किसानलाई हेर्ने सामाजिक मनोविज्ञानमा त भन्नु ठूलो समस्या छ। अन्य विकल्पमा काम गर्न नसकेपछि मात्रै मान्छेले खेती गर्ने हो भन्ने आम सोचाइ भएको समाजले कुनै युवालाई खेती गर्न प्रोत्साहन गर्ने त परको कुरा, खेती गर्नु भन्ने सोचाइ राखेलाई समेत निरुत्साहित गरिरहेको छ। हाम्रा विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था र पाठ्यक्रमहरू उद्यमशिलता वा जीवनशैलीलाई प्रोत्साहन गर्ने खालका छैनन्। यस्तो पढाइले कुनै एक युवा विद्यार्थीलाई कृषक बनाउँछ वा खेती गर्न प्रेरित गर्छ भन्ने कल्पनासम्म गर्न सकिँदैन।

डोरबहादुर विष्टले आफ्नो पुस्तक 'भाग्यवाद र विकास' मा धेरै वर्ष पहिले हाम्रो शिक्षा प्रणाली सरकारी जागिर खान र विदेशिन बनेको कुरा उल्लेख गरेका छन्। विष्टले खेती-किसानीमा कुनै पनि लागव नभएको र खेतीपाती घरायसी पेसा नभएको मान्छेले कृषि पढ्ने र उसको ध्येय सरकारी जागिर मात्रै हुने बताएका थिए, जुन कुरा अहिले पनि उत्तिकै सान्दर्भिक छ। बाँकी रहयो राज्यको कुरा, राज्यका कुनै तहको सरकारको ध्येय युवामा कृषि उद्यमशिलताको सोच बढाउनेतिर छैन। अहिले पनि देशका प्रधानमन्त्री र सतारीन दलका नेताहरू युवालाई विज्ञान र प्रविधिमा लाखौँ कमाइ हुने सपना बाँडिरहेका छन्। कुत्रिम बौद्धिकताको विकाससँगै धराशायी बनिरहेको र अस्थिर संरचनामा टिकेको यो क्षेत्रमा, संस्कारको कुनै पनि उपस्थितिविना नै युवाहरूको स्वतन्त्रतामा अघि बढेको देखिन्छ। तर लाखौँ युवालाई स्वरोजगार बनाउन सकिने क्षमता भएको कृषि क्षेत्रले सरकारको उपेक्षा खेपेको खेप्यै छ।

उद्यमशील युवा तयार गर्ने दूर दृष्टिसहित निर्माण भएको राष्ट्रिय युवा नीति, २०७२ र युथ मिजन २०२५ नेपालका युवाहरूलाई हेर्ने राज्यको दृष्टियोजना हुन्। तर दुःखसाथ भन्नुपर्छ, यिनै योजनाहरू पनि कृषि क्षेत्रमा युवाहरूको संलग्नताको बारेमा एकदमै सतही छन्। अहिले विश्वमा किसानको सदर औसत आयु ६० वर्ष पुगेको छ र यो बढ्दो छ। खाद्य तथा कृषि संगठनका अनुसार १५ प्रतिशत विश्वको जनसंख्या भएको १५ वर्षदेखि २४ वर्षका युवाहरूको २ प्रतिशतले मात्रै कृषि तथा कृषि श्रम गरिरहेका छन्।

नेपालको सन्दर्भमा पनि खेती गर्ने युवाको संख्या घट्दै गइरहेको छ। वैदेशिक अध्ययन होस् या रोजगारी, नेपाली युवाको प्रथम रोजाइमा कृषि पर्दैन। प्राथमिक उत्पादन क्षेत्रमा बढिरहेको यो उपेक्षा एकदमै डरलाग्दो छ। यदि सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा प्राथमिकता यथावत् रहिरहने, परिवार वा समाजले प्राथमिक उत्पादनलाई हेर्ने नजर यस्तै रहने, भने नेपाली युवाले खेती गर्दैनन्।

तर, खेती गर्दिनँ भनेर युवाहरूले सुख पाउनेवाला छैनन्। जलवायुजन्य संकट बढ्दो छ। एक अमेरिकी पत्रकार डेभिड वालेस-वेल्सले त अबको पुस्ताले

राजनकुमार मा

जीवनको आधा समय प्रकोप उद्धारमा बिताउनुपर्ने तर्कसंगत प्रक्षेपण गरेका छन्। जलवायुजन्य संकटले विकास गर्ने महासंकट हो- खाद्य संकट। जसबाट जुध्न तयार युवा तयार गर्नुको हामीसँग विकल्प छैन।

अहिले केही युवाहरू बाध्यताले र केही रहरले खेती गरिरहेका छन्। नयाँ युवालाई खेतीमा आकर्षित गर्ने हो भने युवा किन खेती गर्दछन् भन्नेतर्फ ध्यान दिन आवश्यक छ। प्रसिद्ध पत्रिका द गार्जियनमा केही समयअघि इटालीका युवाहरू आकर्षक जागिरहरू छोडेर खेतीमा फर्किनेको बारे 'जमिनमा फर्किँदैः युवा इटालियनहरू कृषिमा फर्केर 'मिठो जीवन' फेला पाउँ' शीर्षकको लेख प्रकाशित भयो, जसमा युवाहरू खेतीमा फर्किनुका मुख्य कारणहरू सरल र शांत जीवनशैली, संस्कृति र सामाजिक उत्तरदायित्वलाई प्रमुख बताइएको छ।

करिब एक दशक अगाडि स्ट्यानफोर्ड विश्वविद्यालयका प्राध्यापक विलियम डेमेनले गरेको एक अध्ययनले युवाहरूले आफूले गरेको कामको सामाजिक तथा व्यक्तिगत दायित्व खोज्ने र सामाजिक दायित्व देखिने क्रियाकलापमा उनीहरू काम गर्न आकर्षित हुने देखाएको छ। यदि यो अध्ययनलाई आधार मान्ने हो भने खेतीलाई एक सरल जीवनशैली र प्रक्षेपण गरिएको जलवायुजन्य संकटबाट समाजलाई बचाउने कडीको रूपमा अगाडि सार्नुपर्छ, न कि पैसा फाल्ने उद्योग।

तुलनात्मक रूपमा कृषि क्षेत्रले धेरै श्रम खोज्छ। खाना आधारभूत आवश्यकता भएकाले विश्वभरि यसमा धेरै अनुदान दिइएको छ, जसका कारण श्रमको मात्रै हिसाब गर्दा विश्वभरि नै खेती कम नाका हुने क्षेत्र हो। हामीले नेपालमा विगतका धेरै दशकदेखि कृषिलाई धेरै नाफा कमाउने क्षेत्रको रूपमा व्याख्या गर्‍यौं। आधुनिकीकरणको रटान लगाउँँ अनि खेतीको जीवनशैली र संस्कृतिसँगको सम्बन्ध टुटायौं। व्यावसायीकरणको रटान लगाउँँ र ठूलो आम्दानीको सपना बाँड्यौं। यसले हाम्रा युवाहरूलाई खेतीमा आकर्षित गर्न त सकेन नै, खेती गरिरहेका युवाहरूको पनि आर्थिक समृद्धिको सपना पूरा गरेन।

तसर्थ, तहगत सरकारले व्यावसायीकरण, आधुनिकीकरण र सामाजिक समानताको कमी भएर युवाले खेती गरेनन् भन्ने रटान छोडेर युवालाई जलवायु र यसले ल्याउने संकटको बारेमा जागरुक गराउनुपर्छ। युवाको जिम्मेवारी शहरहरूमा जलवायु वित्त, जलवायु न्यायको लागि नारा लगाउने मात्रै होइन, यसको अनुकूलनका क्षेत्रमा अनुसन्धान गर्ने र पर्यावरणीय कृषि उत्पादनमा लाग्नु पनि हो भन्ने बोध

जानी राखौं

खाना दिनमा कति पटक खाँदा ठीक ? कुन देशमा कति पटक खान्छन् ?

जन्मिने बित्तिकै मान्छेको पहिलो आवश्यकता नै हो खाना । खानाबिना मान्छेको मात्रै होइन कुनै पनि प्राणीको जीवन सम्भव छैन । खानपान र मान्छेको जीवनशैलीलाई जोडेर एउटा भनाइ निकै चर्चामा छ । भनिन्छ-संसारमा खान नपाएर भन्दा बढी खाएर रोगी र मृत्यु हुने मान्छेको संख्या धेरै छ ।

मान्छेको जीवनका लागि खानु जति जरुरी छ त्यति नै जरुरी हुन्छ, उचित खानेकुरा खानु र सही तरिकाले खानु ।

खानपानको आवृत्ति एक यस्तो विषय हो जसले मानिसको स्वास्थ्य, जीवनशैली, सांस्कृतिक पृष्ठभूमि, र व्यक्तिगत प्राथमिकतामा ठूलो प्रभाव पार्छ । दिनमा कति पटक खानु उपयुक्त छ भन्ने प्रश्नको जवाफ व्यक्तिको उमेर, स्वास्थ्य स्थिति, शारीरिक गतिविधि र कस्तो खानेकुरा खाइन्छ भन्ने कुरामा निर्भर रहन्छ ।

मानिसहरूले दिनमा कति पटक खान्छन् भन्ने कुरा उनीहरूको सांस्कृतिक, आर्थिक र सामाजिक अवस्थाले निर्धारण गर्छ ।

मान्छेको जैविक विशेषता तथा वैज्ञानिक आधारमा मान्छेले कति पटक खानु उपयुक्त हुन्छ त ?

दिनमा कति पटक खाने ?

मान्छेले दिनमा कति पटक खाने भन्ने कुरा ट्याक्कै तोकेर भन्न मिल्दैन । दिनमा कति पटक खानु उपयुक्त भन्ने कुरा व्यक्तिको शारीरिक अवस्था, जीवनशैली र उसको परिस्थितिमा पनि भर पर्छ ।

सामान्यतया वैज्ञानिक अध्ययनहरूले दिनमा ३ देखि ६ पटक खानु स्वास्थ्यका लागि उपयुक्त हुन सक्छ भन्ने सुझाव दिन्छन् । यद्यपि यो व्यक्तिको उमेर, मेटाबोलिक दर र खानपानको उद्देश्यमा निर्भर हुन्छ ।

१. सामान्य स्वस्थ व्यक्ति का लागि सामान्य स्वस्थ व्यक्तिहरूका लागि दिनमा ३ पटक खाना खानु उपयुक्त मानिन्छ । यसका लागि बिहान, दिउँसो र साँझ समयलाई उपयुक्त ठानिन्छ । यसको बीचमा भोक लागेको खण्डमा हल्का खाजा-जस्तै फलफूल सलाद एक-दुईपटक पटक खाएर शरीरको उर्जा कामय राख्न सकिन्छ ।

२. तौल धेरै भएको व्यक्तिका लागि

युवाले खेती ...

गराउनुपर्छ । धनी हुनु नै सुखी हुनु हो भन्ने सामाजिक भाष्यलाई चिनुपर्छ । उत्पादनमा आत्मनिर्भर नभएसम्म राष्ट्रियता बलियो हुँदैन भन्ने कुरा बुझाउनुपर्छ । विद्यालय शिक्षामै कृषि क्षेत्रको स्वच्छामशिलता र यसमा संलग्न जीवनशैलीको महत्वको बारेमा पठनपाठन गराउनुपर्छ ।

कृषि उद्यमशीलतामा लागेका युवाहरूलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रम बनाउनुपर्छ, सरल, सहज भूमिको व्यवस्था, प्रयोगात्मक ज्ञान र सरल स्टार्टअप कर्जाहरूको व्यवस्था गर्नुपर्छ । जलवायुजन्य संकटले ल्याउने खाद्य संकटसँग जुध्न अहिलेबाटै युवालाई खेतीमा फर्काउनुको विकल्प छैन । यसले स्वतः स्थानीय अर्थतन्त्र चलायमान गर्न सघाउँछ । तर राज्यले खेतीपातीप्रति दृष्टिकोण परिवर्तन नगरेसम्म यो सम्भव छैन ।

(लेखक उज्ज्वनी पर्याकल्बर फार्ममा जैविक खेती गरिरहेका छन् ।)

वजन घटाउन वा नियन्त्रण गर्न चाहने व्यक्तिहरूका लागि, दिनमा ५-६ पटक हल्का खाना खानु लाभदायक हुन सक्छ । धेरै भोक लागेपछि एकै पटक धेरै खानु भन्दा थोरै-थोरै हल्का खाना खाएर अत्याधिक खाने बानी रोक्न, र मेटाबोलिज्मलाई सक्रिय राख्न मद्दत गर्छ ।

तर, यो विधि सबैका लागि उपयुक्त नहुन सक्छ । दिनमा २-३ पटक धेरै खाना खाएर बीचमा केही नखानु र धेरै पटक थोरै-थोरै खाना खाइरहनुले तौल नियन्त्रणमा उस्तै प्रभाव देखाउन केही अध्ययनहरूले देखाएका छन् । हामीले क्यालोरी सेवन सही ढंगले गरेका छैनौं भने खाने तरिका र समय बदल्दैमा मात्रै यसको प्रभाव नदेखिने अध्ययनहरूमा देखिएको छ ।

३. धेरै शारीरिक गतिविधि गर्ने तथा खेलौंका लागि

दिनमा लामो समय शारीरिक श्रम गर्ने, खेलकुदमा सहभागी हुने वा मांसपेशी निर्माण गर्न चाहने व्यक्तिहरूका लागि, दिनमा ४-६ पटक खाना खानु उपयुक्त हुन्छ । यस्ता व्यक्तिहरूलाई प्रोटीन र क्यालोरीको नियमित आपूर्ति आवश्यक हुन्छ, जसले मांसपेशीको वृद्धि र रिकभरीमा सहयोग गर्छ । प्रोटीनयुक्त खाजा र खाना बारम्बार खानाले मांसपेशीको क्षय रोक्न र उर्जा स्तर कायम राख्न मद्दत गर्छ ।

४. विशेष स्वास्थ्य अवस्थाका व्यक्तिका लागि

माथि पनि उल्लेख गरिसकिएको छ कि कति पटक खाने भन्ने कुरा व्यक्तिको शारीरिक अवस्था र परिस्थितिमा भर पर्छ । यदि व्यक्तिलाई कुनै प्रकारको स्वास्थ्य समस्या छ, महिला गर्भवती भएको अवस्था छ भने चिकित्सक तथा

पोषणविदको सल्लाह लिएर समय र खानाबारे निर्णय लिनु उपयुक्त हुन्छ । जस्तो कसैलाई मधुमेह, उच्च रक्तचापको समस्या छ भने उसका लागि खानपानको समय र प्राथमिकता एक खालको हुन्छ । कसैलाई कुपोषण, क्षयरोग छ भने उसलाई फरक खालको खानपान र समय निर्धारण आवश्यक हुन्छ ।

वैज्ञानिक आधार

वैज्ञानिक अध्ययनहरूमा खानपानको समयबारे एकरूपता छैन । हामीले खाने क्यालोरी समान छ भने दिनमा ३ पटक वा ६ पटक खानुले खासै प्रभाव नपार्ने २०१५ को एक अध्ययनले देखाएको थियो । यद्यपि, बारम्बार खानाले रक्त रञ्चारको स्तर र भोक नियन्त्रणमा सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्ने अध्ययनले भनेको थियो ।

सांस्कृतिक र व्यक्तिगत प्राथमिकता

खानपानको आवृत्ति सांस्कृतिक र व्यक्तिगत प्राथमिकतामा पनि निर्भर हुन्छ । उदाहरणका लागि, नेपालमा सामान्यतया दिनमा २ पटक टन खाना दाल-भात-तरकारी खाने अनि बीचमा १-२ पटक

रूपमा लिइन्छ र रातको खाना प्रायः लामो समय लगाएर खाने खालको हुन्छ ।

२. एसियाली देशहरू

एसियाली देशहरूमा खानपानको समय सांस्कृतिक विविधताले प्रभावित हुन्छ ।

नेपाल र भारतमा दिनमा २-३ पटक हेभी खाना दाल-भात-तरकारी र बीचमा खाजा खाने प्रचलन छ । कतिपयमा दिनमा २ पटक खाना र २ पटक खाजा पनि खाने प्रचलन छ ।

जापान र चीन जस्ता देशमा सामान्यतः दिनमा ३ पटक खाना खाइन्छ, तर नास्ता खाने चलन कम छ । जापानमा पनि ३ पटक खाना खाने प्रचलन छ, तर बेन्टो (लन्च बक्स) जस्ता हल्का खानाहरू लोकप्रिय छन् ।

दक्षिणपूर्वी एसियाली देशहरू थाइल्याण्ड र मियतनाम जस्ता देशहरूमा दिनमा ३-४ पटक खाना र बीचमा सामान्य नास्ता खाने चलन छ ।

३. अफ्रिकी देशहरू

अफ्रिकी देशहरूमा खानपानको समय कति पटक हुने भन्ने आर्थिक अवस्था र खाद्य उपलब्धतामा निर्भर हुन्छ । ग्रामीण क्षेत्रमा धेरैजसो मानिसहरूले दिनमा १-२ पटक ठूलो खाना खान्छन्, प्रायः स्थानीय उत्पादनहरू (जस्तै, मकै, कसावा, वा चामल) मा आधारित। शहरी क्षेत्रमा भने ३ पटक खाना र नास्ता खाने प्रचलन बढ्दो छ ।

४. मध्यपूर्वी र ल्याटिन अमेरिकी देशहरू

मध्यपूर्वी देशहरूमा दिनमा २-३ पटक पेस्टो खाना र बीचमा हल्का नास्ता जस्तै- हम्मस, पिटा, वा मिठाई खाने चलन छ । ल्याटिन अमेरिकी देशहरूमा पनि ३ पटक खाना बिहान, दिउँसो र रातमा खाने प्रचलन छ, तर दिउँसोको खाना प्रायः मुख्य खाना मानिन्छ ।

खानपानबारे कुन देशमा कस्तो प्रचलन ?

१. पश्चिमी देशहरू (युरोप, उत्तरी अमेरिका, अष्ट्रेलिया)

पश्चिमी देशहरूमा सामान्यतः दिनमा ३ पटक खाना खाने चलन छः बिहानको खाना, दिउँसोको खाना र रातको खाना । उनीहरूले यसलाई क्रमशः ब्रेकफास्ट, लन्च र डिनर भनी नामाकरण गरेका छन् । यी खाना बीचमा १-२ पटक नास्ता खाने प्रचलन पनि छ । जस्तो प्रायगरी संयुक्त राज्य अमेरिका विज्ञानको खाना प्रायः हल्का हुन्छ, जस्तै- सिरियल, टोस्ट वा कफी । दिउँसोको खाना स्पान्डीच वा सलाद जस्ता हल्का खाना हुन्छ र रातको खाना प्रायः भारी हुन्छ । युरोपमा, विशेष गरी फ्रान्स र इटालीमा, खाना खाने समयलाई सामाजिक र पारिवारिक गतिविधिको

नगरौं विवाहका कुराः भएको छैन बीस वर्ष पुरा

बालविवाह गर्नु वा गराउनु सामाजिक अपराध हो र यो दण्डनीय छ । बालविवाह गरे वा गराएको पाइएमा नजिकको प्रहरी/वडा कार्यालय, बालकलव, बालसञ्जालमा खबर गरौं । बालविवाह रोक्न, बालबालिकाको सुनौलो भविष्य निर्माणमा आउँदै देखि सबै लागौं ।

“सानै छु बढ्न देउ, विवाह छैन पढ्न देउ”
थाहा नगरपालिका
सामाजिक विकास शाखा
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

थाहा नगरपालिकाको सूचना !

- आफ्नो घर मान्छाको फोहर सड्ने र नसड्ने (प्राङ्गारिक, अप्राङ्गारिक) गरि विभाजन गरौं । सड्ने फोहरलाई मल बनाऔं । नसड्ने फोहरलाई बाँट्करण गरि महानगरपालिकाको फोहर बोक्ने गाडीमा पठाऔं ।
- महानगर क्षेत्रभित्र हर्नको प्रयोग नगरौं । ध्वनी प्रदूषणको न्युनिकरणमा सबै सचेत बनेौं ।
- जथाभावी सडक पेटीमा फोहर नफालौं, सम्भावित जरिवानाबाट बच्नौं ।
- सडकालेका बस्तु बिचि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- पशु चौपायाहरूलाई सुत्न र छाड्न नछाडौं ।
- सडकपट्टी र बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण लगाउनु कुनैपनि सामाजी नराखौं ।
- १६ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई श्रममा नलग्नाऔं ।
- भूकम्प प्रतिरोधात्मक संरचना र आवास निर्माण गरौं ।
- खुला राखिएका, फोहरपानी प्रयोग गरिएका, किंजा मन्केका माछा मासु खरिद बिचि नगरौं/नगराऔं ।
- घर तथा भवन निर्माण पूर्व आफ्नो जग्गाको भूबनोट आदिमा विचार पुर्‍याऔं ।
- विरा प्राविधिकहरूको राय सल्लाह लिएर मात्र कार्य गरौं ।
- सतयत्नी कर तिरौं । सतय नागरिकको परिचय दिऔं ।
- जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाई-सराई लगायतका घटनादस्ताहरू समयमै गरौं ।

थाहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

ठडिदै छ, बकैया गाउँपालिकाको सुविधा सम्पन्न प्रशासकीय भवन

विकास संवाददाता

मकवानपुरको बकैया गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ। सङ्घीय सरकारको ६० प्रतिशत र गाउँपालिकाको ४० प्रतिशत साभेदारीमा निर्माणधीन भवनको निर्माण कार्य हालसम्म ९० प्रतिशत सम्पन्न भइसकेको छ।

गाउँपालिकाको वडा नम्बर ३, हात्तीचुँडेस्थित निर्माणधीन भवनको हालसम्म ७० प्रतिशत आर्थिक र ९० प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको गाउँपालिकाका सबइन्जिनियर गुणराज

श्रेष्ठले जानकारी दिनुभयो। भवनको र ड्रोमन र फिनिसिङ गर्ने काम धमाधम भइरहेको उनले बताए।

भ्याट र कन्स्टिन्जेन्सीसहित १२ करोड तीन लाख १७ हजार रुपियाँको लागत अनुमान रहेको भवन सात करोड ८२ लाख ५० हजार ७७० रुपियाँमा निर्माण सम्पन्न भएको थियो। हालसम्म निर्माण कम्पनीलाई चार करोड भुक्तानी भएको सबइन्जिनियर श्रेष्ठले जानकारी दिनुभयो। विसं २०७९ जेठ ३१ गते भवन बनाउन आशीर्वाद सञ्जय सुभानीले गाउँपालिकासँग सम्झौता गरी निर्माण

गरिरहेको छ। पहिलो चरणमा २०८१ जेठ ३१ गतेभित्र भवन निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी सम्झौता भएकोमा साभेदारी अनुसारको सङ्घीय सरकारले समयमै बजेट नपठाउँदा भवन निर्माण ढिलाइ भएको हो। गत वर्ष नै भवन निर्माण कार्य सम्पन्न हुनुपर्नेमा सङ्घीय सरकारले पठाउनुपर्ने बजेट समयमै नपठाउँदा निर्माणमा ढिलाइ भएको बकैया गाउँपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत महेश श्रेष्ठले जानकारी दिए।

निर्माण कम्पनीलाई तीन करोड भुक्तानी दिन बाँकी छ, सङ्घीय सरकार बाट समयमै बजेट निकास नहुँदा भुक्तानी गर्न समस्या भएको छ, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्रेष्ठले भने। सम्पन्न भवनलाई भुक्तानीका लागि परिपत्र गरिएको जानकारी दिँदै कार्यालयबाट एकमुष्ट भुक्तानी पठाउने आश्वासन प्राप्त भएको उनले बताए। अपाङ्कतामैत्री, बालमैत्री, भूकम्प प्रतिरोधी, लिफ्ट र व्यवस्थित पार्किङसहितको चार तले भवनमा दुई वटा सभा हलसहित ३० वटा कोठा तयार हुँदै छन्। स्टोर, शौचालयसहित भवनको माथिल्लो तल्लामा आवास निर्माण भएको गाउँपालिकाले जनाएको छ।

ऋषेश्वर क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्षमा लामा मनोनित

विकास संवाददाता

प्रसिद्ध ऋषेश्वर क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्षमा विनोद लामा मनोनित भएका छन्। मकवानपुर थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ४ मा रहेको हिन्दु र बौद्धमार्गीहरूको साभेदारी स्थलको रूपमा स्थापित भएको ऋषेश्वर अर्थात् छुपुमी भ्याङछुप क्षेत्र विकास समिति गठन भएसँगै धार्मिक क्षेत्रको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्ने नगरपालिकाले विश्वास लिएको छ।

थाहा नगरपालिका क्षेत्रको ऐतिहासिक, धार्मिक सम्पदा एवं साँस्कृतिक क्षेत्र व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ को परिच्छेद ३ को दफा २ (क) बमोजिम लामालाई नगर प्रमुखस्तरीय निर्णयबाट अध्यक्ष मनोनयन गरिएको हो। सो दफामा ऐतिहासिक, धार्मिक सम्पदा एवं साँस्कृतिक क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्ष नगर प्रमुख वा प्रमुखले तोकेको व्यक्ति हुने व्यवस्था रहेको छ। थाहा नगरपालिकाले नगरका ऐतिहासिक धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्रको संवर्द्धन संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यको शुरुवात अन्तर्गत ऋषेश्वर क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्ष मनोनयन गरिएको नगर प्रमुख विष्णु बहादुर विष्टले

प्रतिक्रिया दिए।

देश तथा विदेशसम्म चर्चामा रहेको ऋषेश्वर क्षेत्रमा पूर्वधार विकासका साथै धार्मिक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नका लागि आफ्नो कार्यकाल समर्पित हुने अध्यक्ष लामाले प्रतिक्रिया दिए। उनले भने-प्रमुखतः नगर प्रमुखस्तरीय निर्णयबाट अध्यक्ष मनोनयन गरिएको हो। सो दफामा ऐतिहासिक, धार्मिक सम्पदा एवं साँस्कृतिक क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्ष नगर प्रमुख वा प्रमुखले तोकेको व्यक्ति हुने व्यवस्था रहेको छ। थाहा नगरपालिकाले नगरका ऐतिहासिक धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्रको संवर्द्धन संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यको शुरुवात अन्तर्गत ऋषेश्वर क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्ष मनोनयन गरिएको नगर प्रमुख विष्णु बहादुर विष्टले

क्षेत्र विकास समितिका कार्यकाल चार वर्षको हुनेछ। सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल लामा पर्यटन प्रवर्धनका लागि नवयवर्तक कार्य गर्नका लागि सँधैँ अधि सन्ने व्यक्तिको रूपमा समेत चिनिन्छन्।

कैलाश गाउँपालिका खानेपानीको दीगोपना दिने योजना बनाएर अधि बढ्ने

विकास संवाददाता

नेपाल ग्रामीण पुनर्निर्माण संस्था (आरआरएन) र डब्लुएचएचको संयुक्त आयोजनामा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सुशासन सम्बन्धी दुई दिने कार्यशाला गोष्ठी २२ वैशाखमा समापन भएको छ। कैलाश गाउँपालिकाका अध्यक्ष लोकबहादुर मुक्तानको सभाध्यक्षतामा गोष्ठी समापन भएको हो।

समापन गर्दै अध्यक्ष मुक्तानले सुशासनमा सरकारले मात्र नभई जनसमुदायले पनि सुशासनमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ। भौगोलिक विकटता सँगै चेपाङ र तामाङ समुदायको बाहुल्यता रहेको मकवानपुरका राक्सिराङ र कैलाशमा नागरिकहरूमा व्यवहार परिवर्तन ल्याउन सके सुरक्षित खानेपानी र सरसफाई क्षेत्रमा परिवर्तन ल्याउन सकिने बताए। समुदायमा समूह निर्माण गरि दीगोपना कायम गर्ने गरी खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा काम गरिने समेत बताए। कैलाशमा आरआर एनसँग त सहकार्य जारी रहिरहेको बेला हामीले वाइन टु वाटरसँग खानेपानीको क्षेत्रमा काम गर्न सम्झौता गरिसकेका छौं, अध्यक्ष मुक्तानले भने। गाउँपालिकामा

ऐन निर्माण भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको अवस्थामा दीगो विकास लक्ष्य २०३० पुरा गर्न तीन तहको सरकारसँगको सहकार्यमा काम गर्दै अधि बढिरहेको उनले बताए।

बृहत खानेपानी योजनामा प्रदेश र संघीय सरकारले बजेट विनियोजन हुनुपर्ने तर यहाँ समन्वय र सहकार्यको अभाव रहेको पाइएको छ। साना साना योजनाहरू स्थानीय सरकारले गर्दै आइरहेको अवस्थामा अब काम गर्न दीगोपना दिने सोच र योजना बनाएर अधि बढ्ने उनको भनाइ रहेको थियो। कार्यक्रममा राक्सिराङ गाउँपालिकाका प्रवक्ता हरिबहादुर प्रजा र कैलाश १० का वडाध्यक्ष सुर्यबहादुर ब्लोनले तालिममा सिकिएको अनुभव र आगामी दिनमा गरिनुपर्ने कार्यबारे आफ्नो भनाइ राखेका थिए।

डब्लुडब्लुएचका वास विज्ञ विजु डंगोल, सांघीला थापा, मानबहादुर घानाकार, लक्ष्मण जोशी लगायतले आफ्नो कार्यप्रवृत्ति प्रस्तुत गर्दै तालिमलाई सहजीकरण गरेका थिए भने हेटौँडा खानेपानी व्यवस्थापन बोर्डका अध्यक्ष प्रताप विष्टले हेटौँडा क्षेत्रको खानेपानीको

अवस्था, व्यवस्थापन, महशुल, ऐन नियमका विषयमा आफ्नो अनुभव व्यक्त गरेका थिए।

गोष्ठीमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको सुशासन, नीतिगत कानून, जलवायु अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन, तीन तहको सरकारको सहकार्यका विषय, प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि लैगिक उत्तरदायित्व बजेट विषयक छलफल गरिनुका साथै सामाजिक समावेशीकरणका लक्षित वर्ग, बजेटको विकास, वर्गीकरण, सूचक विषयक छलफल गरिएको थियो।

कैलाश गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत अमल श्रेष्ठ, खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता राष्ट्रिय महासंघ प्रदेश अध्यक्ष बन्दीप्रसाद देवकोटा, हेटौँडा खानेपानी बोर्डका अध्यक्ष प्रताप विष्ट, आरआरएनका कार्यक्रम व्यवस्थापक निराजन पोखरेल, डब्लुडब्लुएचका वास विज्ञ विजु डंगोल, सांघीला थापा, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघका समन्वय अधिकृत रुपेश दुलाल, प्रशिक्षक मानबहादुर घानाकार, लक्ष्मण जोशीको आतिथ्यता रहेको थियो।

राष्ट्रिय स्वास्थ्यकर्मी महासंघ हेटौँडाको अध्यक्षमा श्रेष्ठ

विकास संवाददाता

राष्ट्रिय स्वास्थ्यकर्मी महासंघ हेटौँडा उपमहानगरपालिका समितिको अध्यक्षमा कुशुम श्रेष्ठ चयन हुनुभएको छ। राष्ट्रिय स्वास्थ्यकर्मी महासंघ हेटौँडा उपमहानगरपालिका समितिको प्रथम भेलाले श्रेष्ठको नेतृत्वमा २१ सदस्यीय कार्यसमिति चयन गरेको हो। शनिबार सम्पन्न अधिवेशनले श्रेष्ठको अध्यक्षतामा गठन भएको समितिको उपाध्यक्षमा चन्द्र प्रकाश अधिकारी,

सचिवमा अनिश सुवेदी, सह-सचिवमा अनु बजाचार्य र कोषाध्यक्षमा नवाखर न्यौपाने चयन गरेको छ।

समितिको सदस्यहरूमा क्रमशः विष्णु खकुरेल, मन तामाङ, अमृता डोटेल, कृष्णा दाहाल, श्रीकान्त अधिकारी, ममता आचार्य, जेसिका पौडेल, अरिमा बजाचार्य, मुनेश भा, अमरने कुमार, अमित रसिला राणा, स्वस्तिका बर्तीला, प्रतिभा सुवेदी, राघवेन्द्र यादव, सुनिता थापा, समिका विष्ट चयन भएका छन्।

अब हामै थाहानगरको ओखरबजारमै छवाईको शुभाटम्भ

फ्लेक्स प्रिन्ट

काठमाण्डौ, हेटौँडा धाउने पर्दैन्...

अत्याधुनिक नयाँ मेसीनद्वारा १ घण्टा भित्र बोर्ड,खानर तयार

हाम्रा अन्य सेवाहरू

- फ्लेक्स प्रिन्ट (व्यानर/साइनबोर्ड)
- होर्डिङ बोर्ड/स्टिकर प्रिन्ट/
- फ्लेक्स फोटो/मायाको चिन्हो तयारी
- प्रमाण-पत्र/कदर-पत्र/प्रशंसा पत्र तयारी
- कार्यक्रमको व्याच तयारी
- विभिन्न डिजाइनका फ्रेमिङ
- फोटो स्टुडियो/पि.भि.सी. कार्ड

9855068340/9802068340

**दुःखमा घन् दामनका पूर्व शिक्षक
सप्तरत्न, सबैले सकेको सहयोग गरौं**

◆ विकास संवाददाता

सत्तरलन मानन्धर । कुनै बेला
मकवानपुर दामनका एक प्रतिष्ठित
थिए । जवानी छँदा उनी बहुप्रतिभावमान
थिए । बाइरोको बाटो अर्धतुल्य त्रिभुज
राजपथ अन्तर्गत दामनका शिरपरशित
होटल व्यवसायी थिए उनी । उनी सँग
व्यवसायी पनि हुन् । विक्रम संवत् २०५४
देखि २०६२ सम्म उनी बाइरोडका
हस्ती व्यवसायी थिए । त्यती बेला राम्रो
आम्नायनी पनि गरे । अहिले दामन थाहा
नगरेपछिका वडा नम्बर ४ मा पर्छ ।

दामनकै ऋषेश्वर प्राथमिक विद्यालयमा शिक्षण समेत गरेका सपरत्नले त्यही बेला दामन होटल शुरु गरेका थिए । व्यवसायिक मात्र नभई सामाजिक काममा दिलोज्यान दिने चमकनु काम मानन्धर अहिले दुःख मात्र छैन । उनलाई जटिल स्वास्थ्य समस्या आइलोगेपछि उपचारभै कमाएका सबै पैसा सकियो । ज्यानलाई बुद्धीलीले छोयो, यहि बेला थपी थरीका रोगले सपरत्नलाई थला नै पायो । उनीसँग अपा परिवार, आपन्न र मनकाथीहरूको मायाँ र सहयोग शिवाय केही छैन । छ त, शरिर भरी रोग ।

सामाजिक र आर्थिक रूपले तगडा सप्टरन एका एक बिरामी परेपछि थाहा भयो, दुई वटै मृगौला फेल रहेछ । ललितपुरको पाटन अस्पतालमा उनको रोग पहिचान भएको हो । यतिले मात्र छाडेन उनलाई अलि अलि दुःख दिदै आएको ब्लड प्रेसरको सास्ती भन

थपियो । सुगरको मात्रा पनि उत्तिकै बढ्यो । आजभन्दा भोलि भनभन पीडामा पर्दै गए । धन सम्पत्ती सबै सकिएपछि सत्तरत्तको परिवारले चन्दा उठाएर उनको उपचार गरिरहेका छन् । गएको चार वर्षदेखि नियमित डाइलाइसिस गरेर जीवन धानीरहेका छन् ।

‘बल्लबल डाड़लसिसको लागि पैसा जम्मा गर्यौं जानेआउने पैसा समेत अभाव हुन्छ, मनकारीहरूको खोजी गर्छौं र जुटाउँछौं—बुझी अनुहारको ओठ खोल्ने सत्परात्रल्ले भने । उनको मुगौला प्रत्यारोपण भने भएको छैन । चरम आर्थिक छटका यिनै उनको उचार हुँदै आएको छ । यति धेरै संघर्षका रहेका सत्परात्रल्ले उपचारका लागि थाहा नभएपछि का वडा नम्बर ३ को जनकल्याण माध्यमिक विद्यालया शिक्षक तथा विद्यार्थीहरू ५ जेठमा आर्थिक सहयोग गरेका छन् । उनलाई विद्यालये पच्चीस हजार आठ

सय दस रुपैयाँ संकलन गरेर दिएको छ । विद्यालयका प्रधानाध्यापक सानोभाइ कार्कीको नेतृत्वमा संकलित रकम विद्यालय परिसरमै बिरामी मानन्धरलाई हस्तान्तरण गरिएको छ ।

प्रधानाध्यापक कार्कीले सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत विद्यालयले यस्ता मानवीय कार्यमा निरन्तर सहयोग गर्ने आणकी बताए। साथै, उनले सम्पूर्ण विद्यार्थी र शिक्षकहरूको सक्रिय सहभागिताका लागि धन्यवाद व्यक्त गरे। विद्यालयको यस पहलले समुदायमा सकारात्मक सन्देश प्रवाह गर्नुका साथै सहानुभूतिपूर्ण भावना विकासमा समेत योगदान पुग्ने प्रधानाध्यापक कार्कीको विश्वास छ। विद्यालयको सहयोगप्राप्ति धन्यवाद दिदै मृगीला पीडित सचरन्तल भने-मलाई सहयोग गर्न चढाउनुने मननकारिहरूले मेरो मोबाईल नम्बर ९८४०००७५९ सम्पर्क गर्न सक्नुनेछ।

थाहानगरका मेलमिलापकर्तालाई कानूनी शिक्षा

◆ विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिकामा क्रियाशिल
मेलमिलपकर्तालाई कानुनी शिक्षा सचेतना
सहित ३ दिने कानुनी शिक्का
अभिमुखीकरण कार्यक्रम भन्ने ठाउँ छ।
स्थानीय तहमा आउने विवादलाई वडा र
समुदाय स्तरमै समाधान गर्ने, मेलमिलप
गर्ने लक्ष्यले वडा तहमा सामुदायिक
मेलमिलप केन्द्र स्थापना गरिएको छ।
विशेषगरि तालिममा मेलमिलपकर्ताको
भूमिकार विवाद व्यवस्थापन सम्बन्धी
जनकारी गराइएको थियो।

मेलमिलाप कर्ता र न्यायिक समितिका पदाधिकारी र सदस्यलाई विवाद, विवादको स्वरूप, कारण, चरण, सामुदायिक अन्तरनिर्भरता, प्रचलित उपायहरू, मेलमिलापको ऐतिहासिक विकासक्रम, विवाद समाधानकारणनितिकहरू, मेलमिलापकर्ताको भूमिका र दायित्व, मान्यता, हितअडान सम्बन्धी जानकारी, मेलमिलाप प्रक्रियाको

जानकारी, आशय प्रभाव तथा निष्कर्ष तहको जानकारी, मेलमिलाप पूर्व पश्चातको जानकारी, मेलमिलाकर्तामा हुनुपर्ने गुणहरू, मेलमिलापका लागि चाहिने थप सीपको वारेमा प्रशिक्षण गरिएको न्यायिक समिति सहजकर्ता गोपी कार्कीले जानकारी दिइन् ।

३ दिने तालिम समापन कार्यक्रममा
नगरपालिका प्रमुख बिष्णु बहादुर बिष्टले
स्थानीय सरकारलाई सफल बनाउने
मर्मेलिआलकाकर्ता भूमिका महत्वपूर्ण भएको
बताए । वडा र समुदाय तहमा
मर्मेलिआलपाट विवादको दुंगो लगाउन
सकियो भने नगरपालिका तहमा कागोबफ
कम हुने र पालिकाको गरिमा उचो हुने
उत्तको भनाई थियो । थाहा नगरपालिका
न्यायिक समिती संयोजक भक्त गोपालीले
न्याय सम्पादन गर्दा कसैले पनि
राजनैतिक पुवाग्राही राख्ने न्याय सम्पादन
नहुने बताए । उक्त समुदायमा
मर्मेलिआल कर्ताको महत्वपूर्ण भूमिका

रहने भन्दै न्यायले पीडितलाई भन पीडा र पिडकलाई उत्साही हुने खालको न्याय सम्पादन गर्न नहने बताए ।

तालिममा सहभागीहरूले समुदायमा भएको विवादहरूलाई मेलमिलाप गराउदा अपराजितपनि ज्ञान सिप प्राप्त भएको र त्यस्ता विवाद समाधान गर्न थप जानकारी मिलेको बताए। सहभागीहरूले वडामा देखिएको समस्या सह नगराएको नक्सा बनाएर वडामै विवाद मिलाउन आफुहरू लाग्ने बताए। तालिममा प्रशिक्षकहरू अधिकांश हरू प्रवीण हुमगाईले पुष्कर पाराजुली, सुष्मा पौडेल, बसुन्धरा पौडेल, कविता अधिकारीहरूले न्यायिक समिति र मध्यस्थकताहरूले न्याय सम्पादनमा खेल्नुपनि भूमिकाका बारेमा सहजीकरण गरेका थिए।

थाहा नगरपालिका न्यायिक शाखाले संयोजन गरेको कार्यक्रममा थाहाका १२ वटै वडाका मेलमिलापकर्ताहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

**छोरी बलत्कार गर्ने थाहाका पुरुषलाई
पुर्पक्षका लागि थुनामा राख्ने आदेश**

◆ विकास संवाददाता

नाबालिका छोरीलाई बलात्कार
गरेको आरोपमा जिल्ला अदालत
मकवानपुरले बाबुलाई पुर्पक्षका लागि
थुनामा राख्ने आदेश दिएको छ ।

जिल्ला न्यायाधीश अवनी मैनाली भट्टराईको बुधबार बसेको इजलासले मकवानपुरको थाहा नगरपालिका-१ की १३ वर्षिया छोरीलाई ललाईफकाई पटक/पटक बलात्कार गरेको आरोपमा ३६ वर्षीय बाबुलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा राख्ने आदेश दिएको हो ।

बाबुले पटक/पटक बलात्कार गरेपछि
सहन नसकेर नाबालिकाले फुपलाई पीडा

सुनाएकी थिइन् । फुपुहरुको सहयोगमा
ईपत्रका पालुङमा उनले उजुरी दिएकी
थिइन् । उजुरीकै आधारमा पहरिले बाबुलाई
२०८१ चैत २८ गते पक्राउ गरेको थियो।
नयाँ । जेठी श्रीमतीकी तर्फबाट बलात्कार
नाबालिका छोरीलाई बाबुले कात्तिक
महिनादेखि पटक/पटक बलात्कार गर्दै
आएका थिए । जेठी श्रीमती छोरी घरमा
छोडेर दोस्रो विवाह गरेकी थिइन् ।
जिल्ला पहरा कार्यालय

मकवानपुरका अनुसार चालु आवको १० महिनामा २४ बालिका बलात्कृत भएका छन् । यस अवधिमा ३९ वटा बलात्कारका घटना भएका छन् ।

थाहा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

उपभोक्ता हित संरक्षणमा जारी सूचना

उद्योग तथा व्यवसायका लागि :

१. फिरेताले विक्री वितरण हुने सामानको गुणस्तरमाथि स्पष्टकरण दैरुने गरी विक्री छहाना गर्नसक्नेछ ।
२. माथिल्लो चरण सफिद गरेको ३५ दिन भित्र अनिवार्य रूपमा माथिल्लो कार्यालयबाट अनुमतपत्र लिई मार्ग प्रयोग गरी ।
३. आफूले प्रयोग गरेको माथिल्लो तथा माथो, तालेन चक्रहरू (हज्ज, काँटा, लिटर, लिटर) तोकिएको सानमाना औत तथा सजावटका प्रयोग ।
४. माथिल्लो तथा तालेन चक्रहरू विक्री गर्नु परेमा अनिवार्य रूपमा सबैभन्दा माथिल्लो कार्यालयबाट हज्जाबाट घर लिएर मात्र विक्री वितरण गरी ।
५. सफिद गरेको सामानको रूपमा वा तालेन रफा लागेमा पुनः तालेन गर्न लगाउने ।
६. माथिल्लो सबैभन्दा ठुलो बाग वा गुम्बोको अर्ध भाग तथा माथिल्लो कार्यालयका जलकारी उजुरी दिने ।
७. होटल व्यवसायका सन्नेभुराको तनपठेना आउने सवुर्पा उपकरण, मीठ, बर्तन तथा सतहलाई सानमाना प्रयोग गरी सकिने औपचारिक रस्य (सेलिटरहज्ज) र तातोपानी प्रयोग गरी सरसफाई गर्नुपर्ने छ ।
८. विक्री (हालिकारका औत) हरको वितरणमा गर्ने पर्याप्त व्यवस्था हुनुपर्ने छ ।
९. विनारी प्रयोग वा कडाप्रकारमा लागेका कसिधका कागदपत्रहरूलाई पहिलेले पक्का व्यवस्था लहाना देखाएको दिने हज्ज ४८ प्रहाराउन कानुनमा बलागो ।
१०. साने (पठाकले) तेल प्रहाराबाट पठाकसिधमाथि निजानितरुनका फेब्रुवाल गर्नुपर्नेछ ।
११. सानेभुराहरूलाई कानुनमा ६० डिग्री सेल्सियसमा तापक्रममा पुगेर मात्र सान्ने भन्ने सकिनेछ ।
१२. हाजी सेउलाहरू, सानाअलिक मात्र, राना राना साना साना साउनाहरूमा प्रयोग गर्न ।
१३. सान्ने, दुग्ध दुधार्थ, साना तथा साना सानाबाट छुट्टी सान्नेमाथि साने सानेभुराहरूलाई ५ डिग्री सेल्सियस वा जो अल्लु तलको तापक्रममा रेफ्रिजेरेटरमा अभाइरान गर्ने र व्यवसाय अभाइरान क्षिति तथा सान्ने विक्रीलाई लेवल सान्ने पर्नेछ ।
१४. पठाकको सानेभुराहरूले भोपेर अतिउत्तरो चाडो ० सफा भित्र ५ डिग्री सेल्सियसको तापक्रममा राख्नु पर्नेछ ।
१५. तोकिएको परिक्षित मात्र साना राना तथा अन्ध प्रयोग गर्ने रदीकुल योगशील प्रयोग गर्ने ।
१६. रस्य वानी र रस्य कस्य पठाको प्रयोग गर्ने ।
१७. डीडी अलुकाइ कडा उपकरणको साना बस्नु विक्री वितरण गर्नुपर्ने र अलिलेन व्यवस्थापन तथले सारने ।
१८. दुग्ध प्रपादक संरक्षणकाल, प्रोसेसकाल, योगीनी र फिरेताले दुग्ध तथा दुग्धपदार्थको रस्यका ध्वं उपकरण सबैभन्दा दिनेदिन, ०००५ मा व्यवस्थापन साना रस्यका ध्वं उपकरण सबैभन्दा साना व्यवस्थापन पालन गर्ने मात्र दुग्ध तथा दुग्ध पदार्थको उपकरण, संरक्षण, प्रोसेस, र विक्री वितरण गर्ने ।
१९. औता व्यवसाय सानमानाका लागि अनिवार्य सरकारी निष्कायबाट अनुमति लिनुपर्ने छ र अनुमति ग्राहक तथा उपभोक्ताले देखेको गरी राख्नु पर्नेछ ।

बस्नु तथा सेवाना साना पदार्थ, गुम्बरसन्नेमाथि वितरणको छनौट, गुणस्तर विधान, परिणाम गुम्बर तथा गुम्बरमा रस्यका निजी पुर्नाउने बस्नु तथा गुम्बरको निजी वितरणको पुर्ना अनुमति विधानको साना व्यवस्थापन निष्कायका विरुद्ध उजुरी प्रयोग उपकरण बस्नुको अल्लु लेवनाथि विरुद्ध बस्नुको अधिकार प्राप्त उपकरणबाट गुम्बर र उपकरण तथा पदार्थको अधिकार हो । आफ्नो कर्तव्य र अधिकारपति साने राने ।

**सुमयमै व्यक्तिगत
घटना दर्ता गर्हौ ।**

थाहा नगरपालिका
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर
पञ्जीकरण शाखा

जन्म दार्ता वावायसिकाफो नैसर्जिक प्रशिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्र आफ्नो रस्थानीय तहमा गई दार्ता गरी । जन्म र मृत्यु दार्ताको सूचना परिवारको मुख्य द्यक्तिने र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको द्यक्तिने सूचना दिन सम्कन् । जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दार्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गई द्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए द्यक्तिने र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मृत्यु द्यक्तिने दार्ता गर्नु पर्द ।

थाहालाई 'आरोग्य पर्यटन गन्तव्य' को रूपमा विकास गर्न रणनीति तय गरिने

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुरको थाहा नगरपालिकालाई 'आरोग्य नगर'को प्रवर्द्धनका सम्भावनाका सम्बन्धमा छलफल कार्यक्रम भएको छ। थाहानगरस्थित गंगा होटलमा ४ जेठमा भएको छलफल कार्यक्रममा जनप्रतिनिधि तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूले आ-आफ्नो धारणा राखेका थिए।

कार्यक्रमका मुख्य वक्ता नेपाल सरकारका पूर्व मुख्य सचिव बैकुण्ठ अर्यालले थाहानगरको प्राकृतिक, सांस्कृतिक र जैविक सम्पदालाई आधार बनाई आरोग्य पर्यटनको अपार सम्भावना रहेको उल्लेख गरे। उनले नीति निर्माणदेखि कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्म स्थानीय सरकारको नेतृत्वमा पर्यटन, स्वास्थ्य र वातावरण क्षेत्रबीचको समन्वय अत्यावश्यक रहेको बताए।

थाहा नगरपालिकाका नगर प्रमुख बिष्णु बहादुर बिष्टले नगरपालिकाले आरोग्य पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि नीतिगत सहयोग गर्न तत्पर रहेको जनाउँदै आवश्यक पूर्वाधार विकास, सूचना प्रवाह तथा प्रचार प्रसारमा ध्यान दिने बताए। कार्यक्रममा सहभागी विज्ञहरूले स्वास्थ्य पर्यटनलाई व्यवस्थित बनाउनको लागि स्थानीय स्रोत साधनको समुचित प्रयोग, तालिम र जनचेतनाको आवश्यकता उल्लेख गरेका थिए। छलफलबाट थाहा नगरलाई 'आरोग्य पर्यटन गन्तव्य'को रूपमा विकास गर्न चरणबद्ध रणनीति तय गर्ने निष्कर्ष आएको छ। कार्यक्रममा अन्य वक्ताहरूले

थाहानगरको प्राकृतिक सौन्दर्य, जैविक विविधता र सांस्कृतिक सम्पदालाई आरोग्य पर्यटनसँग जोडेर स्थानीय विकासको नयाँ ढोका खोल्न सकिने धारणा राखे। थाहानगरमा रहेको हरित वातावरण, जडीबुटी, चिसोपानीका स्रोतहरू तथा योग/ध्यान केन्द्रहरूलाई आधार बनाएर आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने योजनाबारे छलफल भएको थियो।

कार्यक्रममा थाहा नगरपालिकाका नगर उपप्रमुख भरत गोपाली, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सुरेन्द्र प्रधान, जनप्रतिनिधिहरू, कार्यपालिका सदस्य, विषयगत शाखा प्रमुखहरू, पर्यटन व्यवसायी, राजनैतिक दलका प्रतिनिधि, सरोकारवाला निकाय तथा विभिन्न क्षेत्रका विज्ञहरू, जीवन बिज्ञानका राजु हुमागाइ, जीवन बिज्ञान योग प्रशिक्षक गिता रेग्मी, बलराम आचार्य, थाहा जीवन बिज्ञान प्रयोगशालाका अध्यक्ष बिमल कुमार ढकाललगायत राजनीतिकदल, तथा संसद्स्थानका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता थियो।

◆ विकास संवाददाता

विकासका लागि सहयोग र सहकार्य (हेल्पकोड) नेपालको सहयोगमा मनहरी-४ का तीनवटा र मनहरी-३ को एक विद्यालय गरी चार विद्यालयका १६ जना शिक्षकलाई क्रियाकलापमा आधारित तालिम प्रदान गरिएको छ। पशुपतिनाथ मावि, चेपाङ प्रावि, सुजना प्रावि र नवज्योति प्राविका शिक्षक सहभागी तालिममा हेल्पकोडका कार्यक्रम संयोजक ईन्द्रप्रसाद पाण्डेले सहजीकरण गरेका थिए। बिहीबारदेखि सुरु भएको तालिम शनिबार समापन गरिएको थियो।

समापनका अवसरमा मनहरी गाउँपालिका शिक्षाप्रमुख प्रदीप पराजुलीले क्रियाकलापमा आधारित तालिमले शिक्षकलाई थप उर्जा दिने बताए। शिक्षण क्षेत्रमा प्रविधिमेत्री र बालबालिका

केन्द्रित सिकाई क्रियाकलापमा अपडेट हुन नसक्ने शिक्षकलाई बालबालिकाले मनपराउन छोडेको शिक्षाप्रमुख पराजुलीले बताए। पशुपतिनाथ माविका प्रधानाध्यापक सपना लामाको सभाध्यक्षतामा भएको समापन समारोहमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष माधव गौतम, पूर्वप्रधानाध्यापक भानुभक्त आचार्य, नवज्योति प्राविका प्रधानाध्यापक कलावती अधिकारीले तालिम निकै उपयोगी भएको धारणा राखेका थिए।

तालिमपश्चात् चारवटै विद्यालयलाई शैक्षिक सामग्री पनि उपलब्ध गराइएको थियो। हेल्पकोड नेपालले मनहरीका ४ वटा विद्यालयका तीन सय भन्दा बढी बालबालिकालाई विद्यालय पोशाक, शैक्षिक सामग्री, स्कुलब्याग, न्यानो ज्याकेट सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको छ।

थाहा नगरपालिका

वडा नं. १, २, ३ र ४

“वृहत खानेपानी आयोजनाको घरधारा जडान तोकिएको समयमा नगरे के हुन्छ ?”

थाहा नगर खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड २०७६

थाहा नगरपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८१ बमोजिमको जडान शुल्क तथा धरौटी रकम बुझाउनु पर्नेछ।

घरधारा जडान वापतको प्लम्बिङ खर्च उपभोक्ता आफैले बेहोर्नु पर्नेछ।

नगरपालिकामा फिटिङसका सामानको मौज्जात सकिन गइ तोकिएको स्पेसिफिकेशनमा उपभोक्ता आफैले अन्यत्रबाट खरिद गर्नुपर्नेछ।

त्यसैले आजै घरधारा जडान गरौं !

प्रत्येक स्किममा अनुमानित घरधुरीको ५० प्रतिशत धारा जडान भएपछि पानी वितरण शुरू गरिनेछ।

शुभ जानकारीका लागि: ९८४४०७२०३०, ९८४४०६८९५ र ९८४४०७८०८

सडक दुर्घटनाबाट बचौ र बचाऔं !

- जेन्ना क्रसिङबाट मात्र सडक पार गरौं,
- सडक पेटीबाट हिडौं,
- रातीको समयमा यात्रा गर्दा प्रकाश परावर्तन हुने कपडा लगाऔं,
- चलिरहेको सवारी साधनबाट ओर्लिने वा चढ्ने कार्य नगरौं-नगराऔं,
- सवारी साधनमा भएका सिट बेल्ट प्रयोग गरौं,
- भीडभाड भएका सवारी साधनमा यात्रा नगरौं- नगराऔं,
- सडकमा जथाभावी नहिँडौं-नहिँडाऔं,
- पशु चौपायाहरूलाई सडकमा नछाडौं,
- अशक्त, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा वृद्धवृद्धालाई सडक पार गर्न मद्दत गरौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

थाहानगरको विकासको आधार, कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार

थाहानगरको पर्यटकीय क्षेत्रको भ्रमण गरौं।

थाहा नगरपालिका इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

● दिगो विकास मन्त्रिपरिषद् (प्रा.) लि.द्वारा प्रकाशित ● सुदूरपश्चिम : सगम आर्टस्, हेटौडा-२ ● कार्यालय : थाहा-४, मकवानपुर ● ईमेल: bikashkhabar@gmail.com ● सम्पादक : कुमार बेनी